

Στον αστερισμό της αριστερής μελαγχολίας, 5

Μια από τα πιο σημαντικές πρακτικές που έφερε η ποιητική γενιά του 2000 είναι η θεατρικότητα στην απόδοση του κειμένου, αυτό που αποκαλείται επιτελεστικότητα ή, ακριβέστερα, περφόρμανς. Σε παλαιότερες εποχές η μόνη μορφή ποιητικής απόδοσης ήταν η απαγγελία, είτε από τον ίδιο τον ποιητή («Ο Ρίτσος διαβάζει Ρίτσος») είτε από ηθοποιό («Η Έλλη Λαμπέτη διαβάζει Καβάφη»), όπου επικρατούσε ο στόμφορ σαν αυθεντικότητα και η πόζα σαν μνημειακότητα.

Από τη δεκαετία του 2000 οι καινούργιοι ποιητές έχουν αρχίσει να ερμηνεύουν το έργο τους με τρόπο θεατρικό που τονίζει όχι την ειλικρίνεια και το βάθος του αισθήματος αλλά την υπόκριση και την επιφανειακότητα. Η μεταμοντέρνα ερμηνεία τους ελκύει την προσοχή στην ίδια τη θεατρικότητα και λειτουργεί ως περφόρμανς, κάτι που δεν έχει καν ελληνικό όνομα. Είναι κάτι τεχνητό και προσχεδιασμένο που σχολιάζει κάτι εξ ίσου τεχνητό, ένα λογοτέχνημα. Με τα χρόνια αυτή η συναρπαστική τάση έχει εξαπλωθεί και αναπτυχθεί. Τη συναντάμε πλέον σε κάθε είδους δημόσιο χώρο (κλειστό ή ανοιχτό), με λίγους ή πολλούς ερμηνευτές, με δύο ή περισσότερες τέχνες, στα πλαίσια φεστιβάλ ή συνεδρίων. Όλα αυτά μαρτυρούν μια ευπρόσδεκτη άνηση της περφόρμανς. Ορισμένοι ποιητές μάλιστα ειδικεύονται σε αυτήν, όπως οι sam albatros, Βασίλης Αμανατίδης, [Φοίβη Γιαννίση](https://www.hartismag.gr/foibh-giannish) (<https://www.hartismag.gr/foibh-giannish>), [Κατερίνα Ηλιοπούλου](https://www.hartismag.gr/katerina-hlioroyloy) (<https://www.hartismag.gr/katerina-hlioroyloy>), Πατρίτσια Κολαίτη, [Παυλίνα Μάρβιν](https://www.hartismag.gr/paylina-marbin) (<https://www.hartismag.gr/paylina-marbin>), Κωνσταντίνος Παπαχαράλαμπος, Μάριος Χατζηπροκοπίου και Θεόδωρος Χιώτης.

Υπάρχει όμως ένα μείζον έλλειμμα στην άνηση αυτή: δεν παράγει κριτικά κείμενα. Εκδηλώσεις γίνονται, βίντεο αναρτώνται, τεχνικές δοκιμάζονται, αλλά δε γράφονται ούτε περιγραφές ούτε κριτικές ούτε αναλύσεις. Ενδιαφέροντα πράγματα επιχειρούνται αλλά χάνονται μαζί με την περίσταση που τα γέννησε. Μετά από σχεδόν είκοσι χρόνια αξιοσημείωτων επιδόσεων δεν έχουμε γραπτά που να μας πληροφορούν τι έγινε, πώς, γιατί και με τι αποτέλεσμα. Δεν θυμάμαι να έχω διαβάσει έστω και μία κριτική ελληνικής περφόρμανς, μια αναλυτική προσέγγιση στο είδος, μια περιγραφή των ελληνικών ιδιαιτεροτήτων. Αυτό σημαίνει πως μια ολόκληρη πολιτιστική πρακτική, στην οποία μάλιστα συχνά συγκλίνουν πολλές τέχνες, διακινείται μόνο μεταξύ των περφόρμερ, κι όλοι όσοι δεν ανήκουμε στη συντεχνία τους ή ζούμε μακριά από μητροπολιτικά κέντρα δεν μπορούμε να μελετήσουμε τους κώδικες και τις επιδόσεις αυτής της πρακτικής.

Μιας και δεν ζω στην Ελλάδα για να παρακολουθώ τα πράγματα από κοντά δεν είμαι αρκετά πληροφορημένος για να δώσω συστηματική εξήγηση. Μπορώ όμως να συσχετίσω το φαινόμενο με τη γενικότερη έλλειψη κριτικής και δοκιμίου σε αυτή την ποιητική γενιά. Αν και έχει τους πιο διαβασμένους, μορφωμένους και γλωσσομαθείς συγγραφείς, δεν έχει επιδοθεί στην ποιητική κριτική και το λογοτεχνικό δοκίμιο, δεν έχει μάλιστα βγάλει ούτε έναν κριτικό ή στοχαστή αν και έχει βγάλει πολλούς διεθνώς επιτυχημένους επιστήμονες. Αυτό το γενικότερο φαινόμενο θα με απασχολήσει σε μελλοντική στήλη. Στο μεταξύ, θα ήταν ιδιαίτερα δημιουργικό αν κάποιοι με τα σχετικά εφόδια επιχειρούσαν να γράψουν για την επόμενη περφόρμανς που θα έχουν την τύχη να παρακολουθήσουν.

Σίγουρα ο *Χάρτης* θα τους φιλοξενούσε με χαρά.